

Bińkowska, Krystyna

Publikacje książkowe i wydawnictwa ciągłe

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 24/4, 856-857

1979

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Publikacje książkowe i wydawnictwa ciągłe

Instytut opublikował w 1978 r. 11 pozycji książkowych i 3 wydawnictwa ciągłe o łącznej objętości 342 arkuszy wydawniczych.

W serii „Monografii z Dziejów Nauki i Techniki” ukazały się wydane przez Ossolineum następujące pozycje: Tom CXV – Jan Pazdur: *Polskie czasopiśmiennictwo techniczne do około 1870 roku*. Gdańsk 1978 (16 ark. wyd.). Praca stanowi syntetycznie potraktowaną historię polskiej prasy technicznej. Tom CXVI – Bohdan Jaczewski: *Polityka naukowa Państwa Polskiego w latach 1918–1939*, Gdańsk 1978 (19 ark. wyd.). Książka przedstawia m.in. rolę środowiska naukowego w kształtowaniu polityki naukowej państwa. Tom CXVIII – Anna Słomczyńska: *Krakowskie komentarze XV wieku do «Ekonomiki» Arystotelesa*. Gdańsk 1978 (13 ark. wyd.). Praca podaje po raz pierwszy pełną analizę recepcji *Ekonomiki* Arystotelesa w Polsce na szerokim tle europejskim; dotyczy przeto najwcześniejszych polskich traktatów pedagogicznych. Tom CIXX – Henryk Jost: *Ludowe urządzenia energetyczne i mechaniczne o napędzie wodnym na Podhalu*. Gdańsk 1978 (11 ark. wyd.). Jest to monografia urządzeń energetycznych, zależnych – w zastosowaniu – od warunków naturalnych regionu. Książka jest bogato ilustrowana zarówno fotografiami obiektów tego typu urządzeń, jak i rysunkami technicznymi z tego zakresu. Tom CXX – Zdzisław Gajda: *Nauczanie medycyny na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego w dobie Rzeczypospolitej Krakowskiej*. Gdańsk 1978 (17,50 ark. wyd.). Praca przedstawia medycynę i jej nauczanie na Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1814–1844. Tom CXXI – Maria Julita Nęcza: *Polityka stypendialna Akademii Umiejętności w latach 1878–1920*. Gdańsk 1978 (16,50 ark. wyd.). Autorka omówiła rolę i znaczenie trzech fundacji stypendialnych: Gałęzowskiego, Pileckiego i Osławskiego oraz rolę krakowskiej Akademii Umiejętności w przygotowaniu młodej generacji uczonych polskich na przełomie XIX i XX wieku.

W serii „Monografie z Dziejów Oświaty” ukazał się, wydany przez Ossolineum, tom XXII – Tadeusz Kamiński: „*Przegląd Pedagogiczny*” (1882–1905). *Zarys monograficzny*. Gdańsk 1978 (16 ark. wyd.). Praca przedstawia dzieje i problematykę czasopisma.

W serii „Archiwum Dziejów Oświaty” został opublikowany przez Ossolineum tom VIII – Bożenna Michalik: *Korespondencja Ignacego Potockiego w sprawach edukacyjnych (1774–1809)*. Wrocław 1978 (19 ark. wyd.). Są to materiały źródłowe, w większości dotychczas nie publikowane, ukazujące rolę Ignacego Potockiego w organizowaniu systemu szkolnego w ostatniej ćwierci XVIII wieku.

W serii „Studia Copernicana” Ossolineum wydało drukiem: Tom XVI – praca zbiorowa pod redakcją Erny Hilfstein, Pawła Czartoryskiego i Franka D. Grande: *Science and History. Studies in Honour of Edward Rosen*. Wrocław 1978 (44 ark. wyd.). Książka zawiera zbiór rozpraw wybitnych historyków nauki z wielu krajów – w języku angielskim, francuskim i niemieckim. Dotyczą one wybranych zagadnień dziejów nauki od średniowiecza do nowożytności. Tom XVIII – Jerzy Drewnowski: *Mikołaj Kopernik w świetle swej korespondencji*. Gdańsk 1978 (24 ark. wyd.). Praca ta po raz pierwszy ukazuje przeprowadzoną analizę całości korespondencji Mikołaja Kopernika z punktu widzenia nowych, istotnych dla historii nauki, informacji o życiu wielkiego astronoma. Ponadto poza serią ukazała się – wydana przez Państwowe Wydawnictwo Naukowe – praca zbiorowa pod redakcją Józefa Babiczka, Haliny Horodyskiej i Anny Kutrzeby-Pojnarowej: *Zygmunt Gloger – Badacz ziemi ojczyznej. I. Studium. II. Teksty źródłowe*. Warszawa 1978 (18 ark. wyd.). I część zawiera ocenę działalności Z. Glogera na polu historii i etnografii; w II części znajdują się pisma Z. Glogera, których wyboru dokonała H. Horodyska. Są to teksty, dotyczące kultury materialnej i duchowej ziemi łomżyńskiej, z której Gloger się wywodził.

Oprócz tego wydano: cztery numery „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki” (R. XXIII) wraz z bibliografią bieżącą historii nauki i techniki (80,50 ark. wyd.); „Rozprawy z Dziejów Oświaty” – tom XXI (22 ark. wyd.); „Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej” –

zeszyt 9 serii D, poświęconej historii techniki i nauk technicznych (13 ark. wyd.), zeszyt 22 serii C, poświęconej historii nauk matematycznych, fizyko-chemicznych i geologiczno-geograficznych (12,50 ark. wyd.).

Krystyna Bińkowska
(Warszawa)

Współpraca naukowa z zagranicą

Współpraca Instytutu z krajami socjalistycznymi przebiegała – podobnie jak w latach ubiegłych – w ramach dwustronnych umów z placówkami badawczymi w ZSRR, CSRS i NRD.

We współpracy z Instytutem Historii Przyrodoznawstwa i Techniki AŃ ZSRR kontynuowano prace badawcze w ramach tematu *Historia polsko-rosyjskich i polsko-radzieckich więzi naukowych. Badania nad historią przyrodoznawstwa i techniki*. Jak co roku pracownicy Instytutu prowadzili kwerendy źródłowe w archiwach i bibliotekach Moskwy i Leningradu (m.in. dr Jerzy Różewicz do pracy *Polsko-rosyjskie związki naukowe w XIX–XX w. (do roku 1918)*, a dr S. Zamecki do biografii *Wojciech Świętosławski*). W ramach realizacji wspomnianego wyżej tematu zorganizowano we Wrocławiu, z udziałem kilkunastu naukowców radzieckich, III Sympozjum Polsko-Radzieckie nt. dziejów polskich i rosyjskich (radzieckich) badań polarnych. Niezależnie od prac związanych z realizacją ustalonej wspólnie tematyki badawczej wszczęto już rozmowy nad zasadami dalszej – tj. w okresie następnej pięciolatki – współpracy naukowej między obydwoma instytutami. Rozmowy na ten temat prowadził w Moskwie dyrektor Instytutu – prof. J. Miąso, a w Warszawie gościli w tym celu: profesor moskiewskiego Instytutu, a zarazem prezes Międzynarodowej Unii Historii Nauki – A. G. Grigorjan i redaktor naczelny „Woprosow Istorii Jestiestwoznaniija i Tiechniki” – S. J. Plotkin).

Współpraca z placówkami naukowymi Czechosłowacji koncentrowała się głównie wokół dwóch tematów, objętych dwustronną umową. Pierwszy dotyczy badań nad A. J. Komeńskim (rozszerzonych o badania nad historią oświaty i wychowania), które są prowadzone wspólnie z Instytutem Pedagogicznym im. A. J. Komeńskiego w Pradze. Wynikiem badań prowadzonych przez stronę polską było oddanie do druku pracy pt. *Komeński w nauce i tradycji*. Z kolei pobyt w Polsce badaczy czechosłowackich umożliwił im kontynuowanie wielotomowej, źródłowo-komentarzowej edycji *Opera omnia* Komeńskiego, która wydawana jest w Czechosłowacji. Drugi temat badawczy – realizowany przez autorów tych krajów – dotyczył problematyki nauczania historii nauki i techniki w Polsce i w Czechosłowacji. Realizowany on jest wspólnie z Zakładem Historii Przyrodoznawstwa i Techniki Instytutu Czechosłowackiej i Powszechnej Historii w Pradze. Prace prowadzone w obydwu placówkach dobiegają już końca. Szczegółowej analizie przygotowanych prac, wchodzących do wydawnictwa zbiorowego, które ukaże się w językach kongresowych poświęcony był wyjazd redaktora naukowego tomu (ze strony polskiej) – doc. I. Stasiewicz-Jasiukowej – do Pragi. Oprócz badań objętych wspomnianymi tematami, prowadzono ponadto na terenie Czechosłowacji poszukiwania materiałów źródłowych w związku z przygotowywanymi w IHNOiT opracowaniami na temat: studiów Polaków na uczelniach politechnicznych i rolniczych w Czechosłowacji, biografii J. Muczковского i monografii *Uczony w świadomości naukowego środowiska Krakowa w XV w.*

Instytut rozszerzył współpracę z placówkami Niemieckiej Republiki Demokratycznej, podpisując umowę z Instytutem Karola Sudhoffa Uniwersytetu Karola Marksa w Lipsku. Natomiast w ramach współpracy prowadzonej dotychczas z Instytutem Teorii, Historii i Organizacji Nauki w Berlinie, mgr Joanna Jarzęcka przeprowadziła – w ramach paromiesięcznego stypendium – badania źródłowe do rozprawy *Życie umysłowe w Rzeczypospolitej w świetle wybranych lipskich czasopism naukowych (1710–1763)*.

Wyjazdy badawcze do krajów kapitalistycznych następowały głównie – podobnie jak w latach ubiegłych – w ramach porozumień o współpracy naukowej między PAN i instytucjami naukowymi innych krajów.